

"SĂ NU SCĂPĂM DIN VEDERE RĂSPUNDEREA CE REVINE STRUCTURII DE INFORMAȚII EXTERNE A ROMÂNIEI ÎN FAȚA ISTORIEI"

*În seria de **Consemnări** a rubricii MEMORIALISTICĂ a revistei "Periscop", discutăm cu domnul col.(r) TOAȚER LEON, un coleg care a participat la multe evenimente, a desfășurat perioade îndelungate de activitate externă specifică și, în plus, a avut și funcții deosebite pe linia unor instituții din țară, în speță este vorba de Departamentul Cultelor. Nu putem să nu remarcăm pasiunea cu care interlocutorul abordează problemele din activitatea sa profesională, în domeniul informațiilor externe, mai ales cele conectate la fundamentele identității noastre naționale, respectiv, de ordin cultural, de patrimoniu, de contribuție a românilor la definirea entității europene. Nu în ultimul rând, "sare în față" stilul narațiunii colegului nostru, filolog de formație, cu vădite valențe literare. Încât, pe parcurs, reia, revine, reinterpretează, rearanjează unele lucruri, fapte, acțiuni, idei pentru a da dimensiuni noi activității de spionaj a României, în slujba interesului național.*

Întrebare: *Domnule colonel, o primă întrebare, vă rog să vă prezentați cititorilor noștri, cine sunteți, de unde proveniți, ce făceați când erăți copil mic, ce făceați când ați devenit mare!?*

Răspuns: Numele mi l-ați spus; m-am născut în comuna Gemenea, în fostul raion Târgoviște, deci sunt dâmbovițean, unde am terminat școala primară în satul natal și cea elementară în comuna vecină, Voinești, liceul la Târgoviște, la actualul colegiu "Ienăchiță Văcărescu". Am avut în liceu niște profesori proveniți din vechiul regim, oameni capabili, adevărați profesioniști, buni pedagogi, după care am intrat ca student la Facultatea de filologie unde am studiat între 1958 și 1963, am absolvit-o cu diplomă de stat. În timpul facultății, mai exact în anul IV am fost contactat și am avut discuții cu reprezentanți ai Ministerului de Externe, care mi-au propus ca, după terminarea studiilor, dacă doresc, să particip la un concurs pentru specializare postuniversitară și, dacă reușesc, să urmez un curs de Relații Internaționale. Am trecut concursul și timp de doi ani am studiat probleme de diplomatie, istoria diplomatiei, discipline de cultură generală și, în special, limbi străine. Aveam program săptămânal, câte patru ore de limba engleză, joi întreaga zi era consacrată limbii engleze, dimineața 6 ore la clasă, lecții oarecum teoretice, iar după masă, patru ore de laborator.

I: *Pe lângă engleză, ce alte limbi ați mai studiat?*

R: Franceză și rusă. Engleza și franceza erau studiate la nivel de perfecționare, deci de vorbire curentă, limbaj politico-diplomatic, iar rusa și greaca

la nivel mediu. Cum am ajuns la post în Grecia, am început cu profesor studiul limbii grecești, încât după circa doi ani o vorbeam bine.

I: *Dar ați lucrat, să zicem așa, cu aceste limbi...*

R: Absolut, de altfel am avut prilejul în activitatea ulterioară să le folosesc din plin pe toate...

I: *Deci, ca pregătire generală, sunteți un "umanist" și, fără îndoială, v-a ajutat în devenirea dumneavoastră ulterioară. Spuneți-mi, ca pregătire specifică muncii de spionaj, ce etape ați parcurs?*

R: Poate o să fiți surprins, dar, întâmplător, când urma să plec la al doilea post la Geneva, după cel din Grecia, și mă pregăteam pentru misiune, ultimul act al acestei etape era întâlnirea cu mai mulți șefi ai DIE, respectiv generalul Bolânu, generalul Caraman și șeful de cadre, Nicolae Andruța Ceaușescu, care m-a întrebat ce școli militare am absolvit. Și cum eu nu absolvisem absolut nimic de acest fel – stagiul militar l-am făcut în cadrul facultății o zi pe săptămână și două convocări la Botoșani, una de o lună și jumătate și alta de trei luni, cum era legea atunci – mi-a spus să merg întâi la școală și apoi mai discutăm și m-au trimis la școala DIE unde am făcut două luni, considerându-se că baza pregătirii militare o aveam. În cele două luni am parcurs principiile generale, probleme de mijloace tehnice specifice, probleme de organizare a legăturii între ofițer și agent, lucruri pe care eu le pusesem în practică în timpul misiunilor și activitatea în Centrală. Am avut parte de un rezident în Grecia care era foarte exigent îndeosebi cu problemele de legătură. De exemplu, în cadrul lucrului la c.p.i., depuneam vineri seara salariul și dacă luni banii erau tot acolo, considera că ascunzătoarea era bună.

I: *Dar, înainte de plecarea la Atena, n-ați făcut niciun fel de pregătire?*

R: Am făcut, în principal, pregătire pe linia MAE, a spațiului, pe linie specifică n-am făcut decât filaj. Toată pregătirea mea specifică am făcut-o în cei cinci ani, după venirea în DIE, când am lucrat în Centrală pe spațiul Grecia.

I: *Adică ați făcut pregătire la locul de muncă.*

R: Sigur că da, făceam lecții profesionale, făceam trasee, făceam instruire foto, tehnică operativă, pregătire pe spațiu în principal obiectivele urmărite de DIE în spațiu.

I: *Prima misiune, înțeleg că a fost în Grecia, în ce an?*

R: În 1970, la 1 aprilie am ajuns la Atena și m-am întors la sfârșitul lui 1975.

I: *Era mare colectivul de oameni de acolo?*

R: Eram 12 cadre de la DIE, aveam trei cifrori, doi șoferi și restul eram ofițeri de informații externe, la care se adăugau și portarii care nu erau ai

noștri, înainte de a fi trimise cadre militare la ambasadele principale. *I: Cum explicați faptul că era așa multă lume acolo?*

R: La vremea respectivă, Grecia și Turcia făceau parte din rândul țărilor capitaliste foarte apropiate de România. Nu știu de ce în Grecia erau mai multe cadre decât în Turcia, deși acolo erau două rezidențe, la Ankara și Istanbul.

I: Și vă ocupați de NATO acolo?

R: Evident, nu, pentru NATO era un singur ofițer, care se ocupa în general de probleme militare, restul erau la "linie", adică politico-economic, unul pe C.I., culturalul era tot în sfera politico-economică...

I: Aveam și atașat militar acolo?

R: Avea armata, de altfel și DIA avea cadre acoperite cu statut diplomatic.

I: La Atena erați pe statut de funcționar al Externelor cu calitatea de consul?

R: La început am fost secretar III, apoi secretar II. Eram cel mai tânăr consul la Atena și la încheierea postului tot eu eram cel mai tânăr.

I: Pe linie consulară, unde ați lucrat oficial, ce posibilități de desfășurare a activității de informații externe aveți într-un astfel de spațiu care avea specificul lui? Mă refer la faptul că este situat în zona balcanică, într-o zonă religioasă identică, același cult, cu anumite legături istorice și culturale între popoarele român și grec.

R: Ați punctat bine. Grecii atunci, ca și acum, aveau o afinitate deosebită față de români, ei s-au bucurat mult de România, mai ales între cele două războaie când țara noastră era un fel de El Dorado pentru ei, am avut o comunitate greacă importantă la noi, s-a făcut acel schimb de populații în 1916. Deci, în România, emigrația greacă era în două straturi, stratul vechi de pe vremea fanarioților și cel nou, după războiul civil din Grecia, fiind o emigrație politică, încât, din punctul de vedere al posibilităților de a ne desfășura activitatea în Atena, eram favorizați de soartă, având în vedere aceste relații foarte bune, tradiționale, la nivel de popoare. În plus, exista acolo o Asociație a Grecilor din România, care prin anii cincizeci (noi am stabilit relații diplomatice cu Grecia în 1955, până atunci ne reprezenta Elveția) număra vreo 480.000 de persoane provenite din România, majoritatea stabiliți în Atena, mulți emigraseră în Australia și SUA.

I: Dar faptul că în Grecia exista o puternică mișcare de stânga, comunistă, a constituit un fel de suport pentru munca specifică?

R: Nu, dimpotrivă. Relații cu comuniștii din Grecia existau, dar mai puternic lucrau sovieticii cu ei, erau infiltrați peste tot și, din cauza asta, primisem dispoziții de acasă să-i evităm pe cât posibil, pentru că intram în sistemul de

urmărire al sovieticilor și al bulgarilor pe care grecii îi supravegheau la bară de multe ori, Bulgaria avea ambasada lângă a noastră...

I: Înțeleg că la Atena nu exista un oficial al României care avea legături cu Partidul Comunist din Grecia.

R: Nu, oficial nu, nici măcar în timpul vizitei lui Nicolae Ceaușescu în 1975 nu au fost stabilite legături. La solicitarea expresă a lui Ceaușescu, el a avut o singură întrevvedere cu un reprezentant din conducerea Partidului Comunist. Vă amintiți că până în 1974 a fost "regimul coloneilor" în Grecia, deci eu am lucrat patru ani sub acel regim. Atunci s-a produs lovitura din Cipru, au vrut să-l anexeze, o prostie din partea lor, ca și împărțirea insulei în două, de altfel. Deci, să revenim, din punctul ăsta de vedere aveam condiții bune, posibilități informative largi, plaja noastră pentru activități informative era mare.

I: Cam din ce zone, din ce medii vă luați la vremea respectivă sursele sau, în termeni mai exacti, agentura?

R: Nu aveam cum să fac altfel decât ceea ce scria în ordinul de misiune. Prin aceste ordine foarte clare, eram foarte bine ghidați și aveam reperele noastre. Spre exemplu, nu mă interesau militarii de carieră; eu când am plecat de la București, consulii la Atena erau "la linie", apoi când s-au reorganizat unitățile operative, toți cei ce erau în funcții de consuli au trecut la unitatea de contrainformații. Deci, ordinul meu de misiune a fost puțin modificat și ca atare și câmpul de căutare ...

I: Ați plecat cu ceva bază din țară?

R: Nu, am primit acolo, spre surprinderea mea și spre răul sănătății mele agentura în legătură, la vârsta de 30 de ani: doi agenți cu care lucram, unul din ei în sistemul legăturii impersonale, prin c.p.i., amândoi făcuți de doi regretați ofițeri, Stelian Popescu și Teodor Jianu, profesioniști desăvârșiți. Mi s-a dat în legătură un parlamentar care era mai în vârstă decât mine numai cu vreo 6-7 ani, vorbitor de franceză, de asemenea o personalitate cu multe posibilități în rândul grecilor din România.

I: Dar avea el posibilități informative?

R: Sigur că da, eu ocupându-mă de contrainformații și emigrație.

V-a mai vorbit un alt profesionist de clasă despre niște reviste foarte dușmănoase care apăreau acolo; printre cei care au contribuit la contracararea acestor acțiuni a fost și acest Gherasim Dragonas. Ca să revenim, mediile în care eu mă mișcam erau: mediul diplomatic, grecii originari din România și mediul politic, cu ei am avut legături după vreo 4-5 luni de la ajungerea în misiune. Exista dispoziție din țară ca, pentru toți cei ce cereau azil politic în Grecia, consulul să ceară permisiunea de la Ministerul de Externe, să se vadă, să stea de vorbă cu ei. La prima discuție de

acest fel, eu eram singur și în jurul mesei vreo 15 alți "reprezentanți" de-ai lor, din cadrul KYP – serviciul de informații grec, emigrație, MAE grec etc.

I: Domnule colonel, eu personal aș fi foarte mândru să aflu de la dumneavoastră că ați reușit, cât de cât, o penetrare în organele contrainformative grecești...

R: Nu mă laud, n-am făcut, nu am avut legături directe cu vreun ofițer de informații sau contrainformații al serviciilor grecești, dar am recrutat câțiva agenți în Grecia și vreau să vă mai spun, așa, pentru buna înțelegere că de-a lungul carierei mele am făcut recrutări în organe de informații, unul de același grad cu mine, altul cu grad mai mare, deci colonel, când eu nu ajunseseam încă la acest grad. Lumea a fost cam surprinsă și am fost obligat să-i trimit în fotocopie legitimația de militar.

I: Cu ajutorul lor cam ce realizări ați avut?

R: În primul rând că în Grecia nu se mișca nimic din punctul ăsta de vedere, fără să cunoască rezidența, eram foarte bine informați... În momentul în care s-ar fi inițiat, să zicem, ceva acțiuni împotriva României, știam, aveam posibilități și le contracaram, sau luam măsuri să nu se ajungă la incidente diplomatice. Vreau să vă mai spun ceva, până să ajung eu în Grecia toți consulii români au fost dați "non grata", dar absolut toți; înaintea mea, trei consuli au fost "personae non gratae", eu am stat circa șase ani acolo, cred că am avut noroc, ca să nu zic altceva ...

I: Dar în ce situații au fost "prinși"?

R: În momente cheie, de legătură cu sursele ...

"Relațiile cu Grecia și cu biserica greacă au fost consolidate în ani mulți de conviețuire și schimburi"

I: În calitate de dumneavoastră de consul, în mod cert, ați avut de a face și cu probleme legate de biserică, de biserica greacă și cu ceea ce se întâmplă în zona respectivă din punctul de vedere al cultului ortodox. Eu am aflat că ați avut o mare contribuție la restabilirea sau, ulterior, la consolidarea legăturilor cu biserica greacă și, îndeosebi, cu Muntele Athos. Și aici eu nu mai intervin, vă rog să spuneți tot ce veți putea și considerați că merită să se afle, ca să știe toată lumea. Vă rog ...

R: Iarăși trebuie să afirm că și din punctul ăsta de vedere am fost norocos. Relațiile între cele două biserici ortodoxe au fost stabilite în ani buni, zeci, chiar secole de conviețuire și de schimburi. Dar, au culminat cu aducerea în Grecia, sau chemarea, sau invitarea marelui profesor, răposatul întru Domnul, Patriarhul Iustin Moiescu. Biserica greacă era oarecum schimbată, în sensul că slujbele se făceau în elină, în greaca veche, iar insularii nu se înțelegeau bine cu cei de pe continent și se certau mereu. Ajunseseră, într-un sinod, dedicat acestei chestiuni,

respectiv renunțarea la limba elină și oficierea slujbei în greaca modernă, ca unul din membrii acestuia să spună că singurul care îi poate scoate la liman din acest punct de vedere este marele profesor I. Moiescu din România. A fost invitat Iustin Moiescu de către ei și a stat cu ei în "conclav", termenul este romano-catolic, dar cam așa ceva a fost, trei săptămâni, domnule, dar i-a împăcat. De altfel, I. Moiescu obținuse doctoratul cu *Magna cum laude* la Atena. Ca să-și arate recunoștința față de ce a făcut, au căutat în arhive și i-au scos foaia matricolă și i-au încadrat-o cu ramă aurită și i-au dat-o cadou, un astfel de document original nu se dă; deci, revenind, sub acest aspect, lucrurile erau pe bune pentru noi, iarăși spun că posibilitățile pentru mine erau bune. Înainte de a pleca în Grecia, v-am spus, am stat cinci ani la „desk” pe această țară și am avut un dosar mare de spațiu. De fapt, șase luni de zile după ce am intrat în spionaj n-am făcut decât să leg dosare și învățam din dosare – între acestea sute de documente despre marea afacere Zappa, ani de zile am lucrat și noi și ei pe această problemă. Numele Zappa este al unui aromân care a murit și a lăsat în Grecia un teren formidabil care este Parcul Zappion, cel mai mare parc din centrul Atenei. Și venerabilul nostru general Marcu, pe atunci director, ne-a întrebat pe noi, pe mine și pe Roșu Dumitru, venisem amândoi de la cursul de Relații internaționale: *Măi băieți, ia să vedem ce ați făcut voi în șase luni de cât sunteți aici?* Eu i-am spus că am legat hârtii și zice: *Ai rămas cu ceva din hârtiile astea?* Zic: *Da, cu două lucruri, știi cum e cu Muntele Athos și mai știi ce s-a întâmplat cu afacerea Zappa!* Și, zice, de unde știi? *Păi, am avut toate hârtiile pe mână, doar nu eram prost să nu citească?* Erau în greacă, în română, în franceză, în engleză mai puțin. Eu, când am plecat în Grecia eram documentat foarte bine, plus că am făcut pregătire la Ministerul de Externe, trebuia să lucrezi cel puțin șase luni în minister înainte de a pleca la post, acolo existând "Dosarul de țară", documentat. Și acolo erau două probleme mari: religia și Muntele Athos și afacerea Zappa, dincolo de relațiile bilaterale.

I: În câteva fraze, pentru cititori, ce era această afacere Zappa?

R: Deci, cum am spus, Zappa a fost un aromân foarte bogat, citit, era un fel de Mecena, îi plăcea să aibă în anturaj oameni de cultură și să-i ajute. Avea niște sentimente cu totul și cu totul deosebite față de România. La moarte a lăsat niște documente cam încurcate, dar, oricum, noi aveam, legal, dreptul de a acționa pentru ca statul român să devină parte la moștenire. Era vorba de mari proprietăți în Atena, printre care și Palatul regal ... N-am făcut nimic, după cum n-am făcut nici cu moștenirea Gojdu, în Ungaria, pentru că grecii au avut avocați mult mai buni. Eu am avut ca sarcină profesională, pe linie consulară, să conduc grupul de avocați angajați de statul român, la început trei, apoi a rămas unul singur, care se ocupau de cazul Zappa. De fapt, ne trăgeau pe sfoară ...

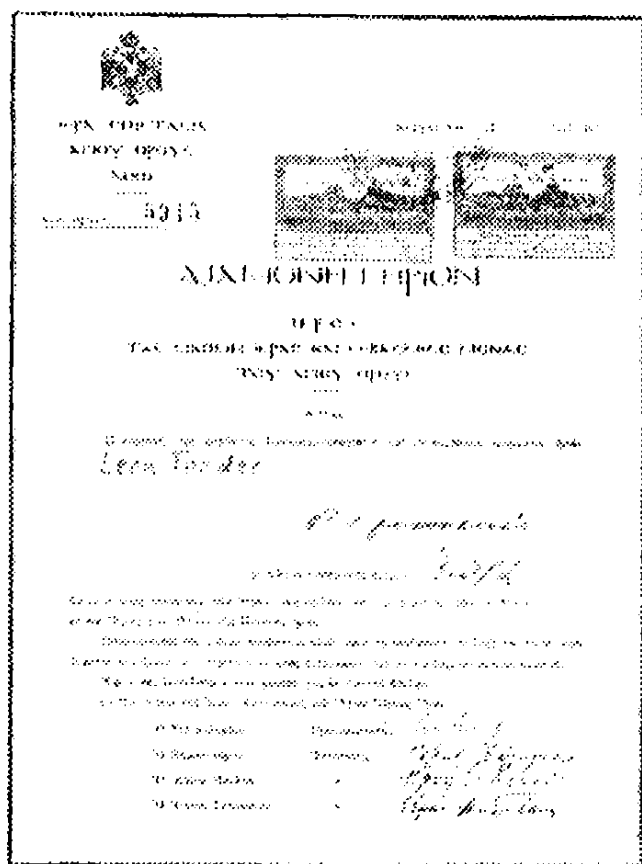
I: Domnule colonel, să ne oprim la Muntele Athos, ce aveam noi la vremea respectivă acolo?

R: Deși o să revenim asupra acestei chestiuni afirm că în documentarea pe care am făcut-o, am constatat că **Patriarhia Română nu avea nimic**. Toate proprietățile sau, mai bine zis, schiturile, chiliile și colibe de din Sfântul Munte care erau locuite de călugării români aparțineau de niște biserici mari, niște mănăstiri mari care erau toate grecești. Deci, exista al nostru doar din punct de vedere moral, ca nume, ceea ce au trimis domnitorii români acolo: icoane, cărți, donații, mobilier. O chilie era dotată cu multe lucruri, avea povarnă, moară, coliba este o casă, o gospodărie, avea mai multe camere, grădină de zarzavat. Acolo te întâmpinau călugării cu două lucruri pe care eu, la început n-am putut să le suport, am stat zece zile în Muntele Athos: rahat, țuică, iar ca mâncare, inimă de lăptucă cu ulei de măsline. Revenind la întrebare, din punct de vedere juridic, canonic, Patriarhia Română n-avea nimic, niciun drept. Când am mers eu acolo, existau 69 de călugări români, dar erau români numai cu numele; înainte de război erau vreo 1.100 de călugări români, încât, raportându-ne la anul 1974, în 30 de ani au murit peste 1.000 de trăitori români de la Athos. Și, trebuie reținut, ca să devină călugări îi trimiteau de pe la 12-13 ani fie din

Basarabia, fie din Ardeal, de prin părțile Sibiului și Brașovului, înainte de 1918, mai puțini din Muntenia. Călugărul care a fost un mare prieten pentru mine, Neofit Negara era basarabean, cu el am descins în Sfântul Munte, era campion la trântă pe tot muntele, printre altele, și avea un apartament în Salonic. Ei, mai ales grecii, tot strângeau de azi pe mâine ca să-și cumpere casă în oraș. Dar nu prea mulți reușeau, dintre românii pe care i-am cunoscut eu, era Negara și Dometie Trihenea.

I: Ce dificultăți ați întâmpinat, dacă ați întâmpinat, de a pătrunde la Sfântul Munte?

R: Indiferent dacă erai oficial sau nu, începeai cu o notă verbală la Ministerul de Externe prin care solicitai permisiunea de a merge la Athos și a doua notă verbală la Ministerul Greciei de Nord, care exista la vremea aceea, sub jurisdicția căruia funcționa și Sfântul Munte, nu știu dacă și acum este la fel, dar atunci trebuia să primești cele două aprobări.

Conform reglementărilor, aceasta dura două sau trei luni, eu le-am primit în trei săptămâni. Eram bine cunoscut la Direcția Consulară a lor, ca un cal breaz. Ar trebui să fac o mențiune, poate nu mai am când s-o fac: dintre toți azilanții politici cu care am stat de vorbă, și au fost în jur de o sută, două sau mai bine, am întors 40 în România. Am stat de vorbă cu Marina Krâlovici, cu Negoșescu, marele cântăreț de la Operetă. L-am luat de la lagăr cu mașinile și pe drum, din păcate, s-a răzgândit, mașina în care era el s-a întors. Revenind, am obținut aprobările și am mers în Sfântul Munte, se trece printr-un control vamal și de acolo poți merge direct la capitala Sfântului Munte.

I: Acolo este o persoană, ecleziastă, care conduce tot muntele, la care trebuie neapărat să treci?

R: Este o conducere formată din șapte stareți, să zicem, cei mai capabili din toate punctele de vedere. Iar Dometie Trihenea era unul din ei, singurul român care a fost membru în acest Comitet. Se lua legătura cu ei și primeai permisul, "*Taftotita*" în limba greacă, cu care puteai merge oriunde în Athos.

I: Domnule colonel, întrerupând puțin relatarea despre Athos, în 1976 a intervenit acea vizită în Grecia a lui Nicolae Ceaușescu. Cum ați aprecia acea vizită?

R: Cred că știți tot așa de bine ca și mine că în privința relațiilor externe, președintele Ceaușescu și cei care erau pe lângă el, consilierii, duceau o politică nu doar înțeleaptă, ci și națională, căci asta-i termenul pe care eu îl susțin, dar și cu foarte multe probleme punctuale, ce trebuiau rezolvate, spre exemplu, la nivelul relațiilor bilaterale. Și trebuia să le rezolve cu tact și diplomatie, noi nu aveam forță militară sau economică, ne puteam impune altfel. Una din măsurile bune diplomatice pe care le lua era să facă vizite. Deci, vizitele în străinătate, cel puțin până în 1980 cât pot eu să apreciez, nu le făcea de dragul de a se arăta că el este mare. Cu Grecia mai erau încă niște probleme în suspensie, rezolvasem, nu definitiv, problema cu datoria pentru vasele naționalizate de statul român după război. Ei ne-au cerut vreo sută de milioane de dolari. Până la urmă s-a dus prim-ministrul Ion Gheorghe Maurer în Grecia și a stat de vorbă cu cei de la Asociația Grecilor din România, căci majoritatea celor din conducerea acesteia fuseseră, dacă nu chiar mari armatori, pentru că n-avuseseră nici prea multe, nici prea importante, erau, totuși, proprietarii unor vase comerciale. Când s-a întâlnit cu ei, Maurer le-a spus în franceză (este de notorietate că Maurer vorbea franceza tot așa de bine ca și româna): *Fu am permisiunea din partea președintelui meu să vă dau un milion de dolari. Cum îi împărțiți, vă privește, dar, dacă nu-i vreți, gata, încetăm orice discuție, indiferent de ce se va întâmpla!!* Sigur, asta după destul de lungi discuții, dar Maurer s-a impus în interesul național. Le-am dat banii (e adevărat că s-au certat ei între ei la împărțeală, dar asta-i altceva). Lăsând la o parte această problemă,

Ceaușescu, când a venit acolo, a discutat în principal probleme economice³⁹, noi luam multă bauxită din Grecia, dar, poate surprinzător și bumbac. Au în jurul Atenei, unde este foarte cald, culturi de bumbac, nu de cea mai bună calitate, este adevărat, știți că la bumbac ca și la lână contează lungimea firului. Deci, sub acest aspect, vizita a fost foarte bună, mai ales că venise la putere Karamanlis. Dar, marea treabă care ne interesează pe noi acum aici este, cum aminteam, cea legată de cei trei călugări români.

"Iste a po tin Aghion Oros ke iste rumenos..."

I: Haideți să revenim la această problemă...Întâlnirea cu Sfântul Munte, cum au fost începuturile?

Consulatul funcționa în cadrul Ambasadei României situată în anii 1970 în strada Ravine în apropierea unor importante puncte de reper din Atena: Dealul Licavitos (al lupilor), Spitalul Evangelismos, cel mai mare spital din Grecia și hotelul Hilton, mărturie a pătrunderii modernismului în vechea Eladă. Din motive lesne de înțeles, consulatul se afla la parterul clădirii închiriate de statul român și se compunea din două camere, una mare, folosită drept cameră de așteptare și avea în zilele de program destul de mulți care așteptau și consultau broșuri și pliante turistice, de care dispuneam din belșug la acea vreme. Biroul consulului era o încăpere modestă și cam mică, în care se afla un birou cu două corpuri de lemn masiv, o masă rotundă din lemn și două fotolii mari.

Consulatul avea program zilnic între orele 10,00 și 13,00 pentru toate categoriile de vizitatori, cetățeni străini și cetățeni români.

Una din zilele lunii ianuarie 1974 se anunța normală pentru un consul cum eram eu. După ce portarul care permitea accesul vizitatorilor în ambasadă și-i îndruma spre sala de așteptare, venea și mă anunța cam cum stăm, dacă sunt mulți, dacă sunt sau nu "cazuri", după aprecierea lui și avea ceva experiență, obișnuiam să intru în sala de așteptare pentru a "evalua" personal lucrurile.

Printre vizitatori am observat și un călugăr cu barba albă moderată și îngrijită. Deși era destulă lume care aștepta, într-o inspirație de moment l-am invitat în birou. Și-a întors capul spre cei care așteptau și m-a privit ca și cum vroia să spună că trebuie să aștepte la rând. I-am zis că nu e nimic dacă va intra peste rând, întrucât a venit de departe, dar, aveam în vedere vârsta și rasa, era îmbrăcat în haine de călugăr. M-a urmat jenat în birou. L-am poftit să ia loc. S-a uitat în birou

---

³⁹ Stenograma convorbirilor politice dintre N.Ceaușescu și C. Karamanlis a fost publicată de revista Periscop nr. 1 (9) / 2010 după volumul *Întâlniri de taină în Grecia, al Domnului Ambasador Ion Brad*.

cu atenție, pe pereți (era o hartă a României și vederi cu Valea Prahovei și două cu mănăstiri din Moldova) cu mare interes și s-a așezat în fotoliu cu greu, cu sfială parcă. L-am întrebat de ce a venit și de la ce mănăstire este. A început timid, parcă temător, să-mi spună că vine de la o mănăstire mare, unde de mai mulți ani este călugăr, după care s-a oprit. Eu (nici nu știam cum îl cheamă, nu-l întrebam) i-am zis cu entuziasm: *Iste a po tin Aghion Oros ke iste rumenos* (sunteți de la Sfântul Munte și sunteți român). Nu știu ce-am observat mai întâi: cum i s-au împăienjenit ochii de lacrimi sau roșeața care i-a cuprins întreaga față, observată imediat întrucât contrasta cu părul său în întregime alb. Mi-a răspuns în limba greacă, poticnit, nu înainte însă de a privi atent la aparatul de radio, la fanta de sus de lângă tavan pentru încălzire: "Alisia ine" ("este adevărat").

M-am ridicat de pe scaun și m-am dus spre el cu gândul de a-l liniști, dar n-am mai avut timp pentru că m-a cuprins în brațe și m-a strâns așa de tare încât am început să gem. Era voinic **Neofit Negara** (aveam să aflu mai târziu că acesta îi era numele de călugăr la Muntele Athos). Mi-a spus multe despre locurile unde venise în urmă cu 40 de ani. Mărturisesc că știam multe despre Sfântul Munte, așa că l-am ascultat vrăjit. Tot el, mai realist, mi-a spus că aștepta lumea în antecameră și că ar fi timpul să-i spun ce trebuie să facă pentru obținerea vizei de a merge în țară. L-am rugat, dacă n-ar putea să-și facă ceva de lucru prin oraș preț de o oră și jumătate când termin cu vizitatorii și să se întoarcă pentru a ne mai vedea și să-i spun cum și ce e cu plecarea în țară. Cu mare bucurie a fost de acord și la circa două ore s-a întors la ambasadă. Nemaivând vizitatori, l-am primit în birou și la o țuică fiartă, cu ce s-a mai găsit în "bucătăria" ambasadei pentru protocol și am stat îndelung de vorbă. L-am întrebat, smerit, dacă pot să-mi iau unele notițe. A fost de acord.

Așa am aflat mai multe despre Sfântul Munte Athos, dar și mai multe despre schiturile și chiliile românești și despre călugării români, a căror medie de vârstă era de peste 50 de ani. l-am promis într-o pornire necontrolată că o să vizitez aceste minunății despre care îmi povestise în câteva ceasuri N.Negara, alias călugărul Tifoen din romanul "Muntele Catârilor" de Ion Brad.

Cu notițele luate în mare grabă și emoție m-am prezentat la ambasadorul Ion Brad. Nu eram prea sigur ce o să iasă din relatările mele, dar Ion Brad, om de cultură (avea o vastă cultură înmagazinată de-a lungul anilor, lucrase în domeniu – Ministerul Culturii) m-a ascultat cu mare atenție și la sfârșit mi-a spus să fac o sinteză pentru informarea ministerului.

Așa au fost întocmite două sinteze care cuprindeau în general date sumare despre așezămintele românești de la Sfântul Munte, situația călugărilor români, ce se încheiau cu propunerea de a se deplasa în Sfântul Munte diplomați din

cadrul ambasadei pentru evaluări la fața locului; spun asta din aduceri aminte, nu am la îndemână telegrama care a fost trimisă la MAE.

Centrala DIE a răspuns pozitiv. Venind din partea MAE un răspuns de asemenea pozitiv ambasadorul Ion Brad a hotărât că deplasarea să fie făcută de subsemnatul și Alexandru Damian, secretar II și atașat cultural al ambasadei. Așa a început cea mai formidabilă vizită și călătorie ce am făcut-o în toată activitatea mea diplomatică de peste 16 ani în străinătate.

Este drept că, de la discuția mea cu "părintele Negara" (așa aveam să-i zic tot timpul) au trecut luni bune până să ajung la Munte, activitatea ambasadei și preocupările acesteia fiind multiple, dar în primul rând era la ordinea zilei criza Ciprului care fierbea și avea să explodeze în iulie 1974.

Oricum, la jumătatea lunii aprilie 1974 am ajuns împreună cu secretarul II în Sfântul Munte unde am fost întâmpinați de părintele Negara.

Știind de călătoria ce urma să o fac mă documentasem cât de cât asupra Muntelui, înalt de peste 2000 de metri, al cărui nume ar fi venit de la uriașul trac Athos care, luptându-se cu Poseidon, a aruncat asupra acestuia un bolovan mare sau o stâncă rămasă și devenită muntele de astăzi, dorit de atâția călugări și de și mai mulți mireni incitați de misterul ce l-a înconjurat și continuă să crească.

În zilele noastre însă, când atât călugării cât și autoritățile elene au nevoie de bani, Muntele a devenit unul din locurile turistice căutate din Grecia și nu mai are misterul și frumusețea de altădată. Am ajuns în micul port Uranopolis, unde ne aștepta părintele Negara care ne-a condus în capitala Muntelui – Kareia – pentru

îndeplinirea formalităților în vederea eliberării "tiftotitei" care îți dădea dreptul să mergi oriunde vrei pe o suprafața de 340 km pătrați cât are bolovanul lui Athos.

Părintele Negara, a cărui poză o păstrez ca una din amintirile cele mai dragi, adusese cu el trei catâri care să ne ducă unde doream. Atât eu cât și Al. Damian aveam câte un rucsac mare plin cu ceva haine, dar mai ales cu sticle de țuică, mălai și conserve din pește, așa mă sfătuiseră Negara că ar fi bine să mă duc pe la "frații români" din Munte, cât și pentru ajutorarea "nevoiașilor români. Le duceam cu greutate, dar voioși fiind noi, în plină tinerețe.

Am plecat din Kareia spre schitul lui Negara – Lacul – în jurul orelor 14,00, după ce legasem bine rucsacurile pe câte un catâr, în spatele șei din lemn, în față rămânând un mic loc unde ar fi trebuit să stăm fiecare din noi. Mi-a fost repartizat un catâr simpatic cam năpârlit, căruia într-o inspirație de moment i-am zis Franț și așa i-a rămas numele până a murit. Colegul Damian s-a cocoțat sus pe catârul lui, eu mulțumindu-mă să merg în urma șirului, în cap fiind părintele Negara pe catârul său, mai voinic și mai tânăr, întrucât atonitul era voinic și greu, încă în putere că nu degeaba fusese campionul absolut la "trântă dreaptă" pe întreg Athosul cu mulți ani în urmă. Această "trântă" specifică Balcanilor sau în unele țări din Balcani consta în confruntarea dintre doi bărbați – tineri sau în puterea vârstei care se prindeau cu amândouă mâinile de cureaua adversarului și începea lupta care se sfârșea atunci când unul din combatanți era pus la pământ. O practicasem în copilărie, era sportul preferat la Gemenea unde îi spuneam "trânta la curea".

"Mănăstirea Zografu a fost reclădită din temelii din daniile făcute de Ștefan cel Mare și Sfânt"

Și uite așa în urma șirului am mers pe jos, mai apucându-mă din când în când de coada lui Franț, îngăduitor tare, ca să pot mai bine urca poteca. Erau poteci nu drumuri prin munte, unele mai bătătorite, altele numai grohotiș calcaros și înșelător. A fost drum lung până la schitul părintelui Negara. Dar nu m-am lăsat, am mers numai pe jos, deși părintele îmi zicea mai mereu să mă urc și în spinarea catârului.

Și era frumos peste tot, era perioada florilor în Sfântul Munte, flori frumoase și atât de multe cum nu se văd în altă parte în Grecia. Părintele Negara spunea că e vremea când Maica Domnului, protectoarea Sfântului Munte își ațintește privirile înspre întreaga peninsulă și atunci totul înflorește pentru a-i bucura ochii și a o îmbăta cu mirosurile care se ridică hăt, până la cer. Așa s-a făcut că mergeam încântat pe cărările dintre stâncile transformate peste noapte într-un mic colț de rai fără să-mi pese că micile pietricele de pe poteci mă înțepau prin

tălpile subțiri ale tenișilor ce-i purtam. Am ajuns la casa părintelui pe seară, după un drum ce durase ceasuri bune.

"Noroc și bine ați venit în Sfântul Munte și să ne ajute Dumnezeu"

Mă simțeam obosit și, așezându-mă pe o bancă din lemn bătrân, din fața chiliei părintelui am încercat să-mi scot tenișii pentru a-mi dezmozi picioarele pe care le simțeam cam tari, arătau ca două pâini bine crescute. Părintele Negara, care era în apropierea mea, le-a privit și a început să dea din cap: *"Tânăr fără experiență, ți-am spus să încaleci pe Franș? Nu m-ai ascultat așa că o să te opăresc"*. N-am înțeles ce-a vrut să spună, dar m-a cam apucat teama când l-am văzut că a aprins focul și a pus pe pirostria o căldare în care a turnat apă. A venit cu o copaie micuță, în care a turnat o pungă de sare zicându-mi: *"Domnule consul, îmi rămâi dator o groază de drahme cât mă costă sarea asta"*. După ce apa s-a înfierbântat bine a turnat-o peste sare și mi-a zis să-mi bag picioarele. Sigur că la atingere cu apa am sărit în sus, dar m-am așezat imediat pe bancă, și tot părintele Negara a fost cel care m-a liniștit aducând din "palat", cum îi spunea chiliei sale, pe un platou, mai multe bucăți de rahat (lukumi) și o sticlă cu un lichid incolor numit "Tipuro", un fel de țuică din fructele ce se găseau pe Munte. A pus lichidul în păhăruțe: *"Noroc și bine ați venit în Sfântul Munte, a închinat el, și să ne ajute Dumnezeu"*.

L-am dat pe gât fără să stau prea mult pe gânduri, deși după miros mi-am dat seama că e tărie. Am mai spus și-mi cer scuze că mă repet, că mi s-a părut curioasă combinația, dar mergea și zece zile cât am rămas în Munte, în toate vizitele făcute eram primiți cu aceste delicatese.

La un moment dat, a dispărut și s-a întors radios aducând într-una din mâini un borcan de sticlă de câțiva litri, plin, un rubiniu dumnezeiesc, și ne-a zis: *"Acum, feciorii mei, să bem și niște vin"*. Curios, l-am întrebat: *"Dar până acum ce-am băut, prea cuvioase?"* *"Ăla era pentru vizitatori. Țsta e pentru prieteni și frați,"* a răspuns el și mie mi s-a părut că lăcrima. Am rămas cu părintele Negara până s-a terminat borcanul. Nu mă mai dureau picioarele și deja apăruseră două petromaxuri când cu greu, de mână cu părintele Negara am intrat în "palat" să ne culcăm și noi.

M-am trezit a doua zi pe la orele 10-11 și mă simțeam cam rușinat. Când am ieșit afară, părintele Negara stătea de vorbă cu Damian. M-am alăturat și ne-am făcut planul de vizite. Am fost de acord ca prima vizită s-o facem la mănăstirea Zografu, unde stareț era în acea vreme Dometie Trihenea. Îl cunoscusem la Atena la una din vizite, părintele Negara îl adusesese și pe acesta. Aveam să aflu că avea rangul de stareț și făcea parte din Chinotita, conducerea Sfântului Munte, formată din cei 20 de stareți ai mănăstirilor de pe Athos. Dintre aceștia se alegea **Protosul Sfântului Munte**, adică un fel de președinte al Republicii Sfântului

Munte, deși autoritățile elene nu țineau cont de acest lucru, prin rotație sau în funcție de calitățile stareților. D.Trihenea era un adevărat vraci. Făcea niște pilule miraculoase care ajutau la sfărâmarea pietrelor la rinichi și vezică. Era cunoscut în tot Muntele, dar mai ales în afara acestuia. La Salonic în apartamentul său dădea consultații, veneau suferinzi de la sute de kilometri, așa i se dusesse vestea de bun ce era.

Mănăstirea Zografu era ctitorie bulgară (Sfântul Munte avea și are 20 de mănăstiri. Marea Lavră cu întâietate – grecească, alte 16 tot grecești, una sârbă Hilandoru, una rusească – Sfântul Pantelimon și una bulgară – Zografu). A fost distrusă complet la începutul secolului XV de pirați. A fost reclădită din temelii din daniile făcute de Ștefan cel Mare și Sfânt. Din acest considerent, călugării români din Munte își revendicau paternitatea mănăstirii. Așa a putut ajunge D. Trihenea stareț la Zografu, funcție ce i-a pus viața în pericol – călugării bulgari încercând în mai multe rânduri să-l omoare și numai intervenția poliției i-a salvat viața. Fiecare mănăstire are pază formată din polițiști greci.

Pe drum spre Zografu i-am repetat colegului Alexandru Damian îndemnul meu de a se prezenta ca atașat cultural și nu ca secretar II de ambasadă cum pretindea, deoarece călugării nu știu cum e cu gradele diplomatice, dar știu de atașatii culturali. Damian s-a opus și de data aceasta mergând cu încăpățănare pe varianta sa. Drept înaintea, să vadă lumina. Așa că ajunși la mănăstirea Zografu paznicul a strigat tare (după ce ne prezentasem cum se cuvine la întâmpinarea acestuia) să se audă până la stareț că *"au sosit domnul consul general al României, cu secretarul lui al doilea, însoțiți de părintele Negara"* – strigarea avea să se repete în această formulare la toate vizitele pe care le-am făcut în Sfântul Munte.

N-am să vă spun mai multe despre vizitele făcute în Sfântul Munte. Mă voi mărgini să rememorez vizita la **schitul Prodromo**, care m-a impresionat teribil. În afară că era și a rămas cea mai mare așezare românească din Munte, schitul este cocoțat pe un pinten de stâncă în partea sa sudică. Ceea ce mi-a rămas în minte, însă, au fost călugării români, toți bătrâni, din care câțiva erau la bolniță, într-o stare destul de gravă, neîngrijiți și înfomețați. De aceea, probabil, mi-au zis când stăteam singur pe stâncă și priveam marea, într-un înserat de zi de-a dreptul incredibil: *"Întoarceți, doamne privirea (Ța) spre partea aceasta pe care a făcut-o dreapta Ța și desăvârșește-o pe ea"* – am auzit din nou aceste cuvinte, poate nu le redau complet, la Munte, din slujbele la care participasem în timpul vieții mele de până atunci. Mă gândeam să ajute la venirea de călugări tineri și să le ia suferința celor oropsiți de la bolniță.

La întoarcerea din "excursia" mea la Sfântul Munte, telegrama trimisă în țară după ce făcea o scurtă prezentare a situației schiturilor și chiliilor românești din Munte avea un strigăt mare: **Necesitatea de "împrospătare"** a

efectivelor românești cu călugări tineri. Procedură care cerea timp: selecționarea lor de către Patriarhia Română, solicitarea aprobării Patriarhiei Ecumenice de la Istanbul-Constantinopol și obținerea vizei grecești, ajutorarea călugărilor români din munte: bani, hrană, îmbrăcăminte, unelte de lucru pentru grădinile de zarzavat, medicamente etc.

Ceea ce spun fac din dorința și hotărârea de a arăta câte ceva din activitatea desfășurată în decursul a 16 ani, din care șase în Grecia, de trudă în străinătate ca diplomat, fost ofițer al SIE și ca urmare a ceea ce am citit în revista "Periscop" nr.2 (18)/2012⁴⁰. În revistă se preciza printre altele că "Securitatea nu a rămas insensibilă la problema călugărilor români de la Athos" și că din arhivă „răzbate fără dubii simțul datoriei patriotice al cadrelor acelei instituții". Personal am susținut încă de la primii ani ai prezenței mele în străinătate și nu doar după 1990 că noi și SIE, pe atunci numit DIE, nu putem fi asimilați Securității cu toate încercările și catalogările date in extenso și cu voluptate exacerbată ale celor care s-au aplecat cu bună știință, mânați de interese "naționale", alții din slugărnice, asupra activității serviciului de informații externe al României.

"Inițiatorul măsurilor de trezire a interesului pentru Sfântul Munte a fost DIE..."

Pe această linie vreau să vin cu mărturii concrete despre ceea ce a făcut DIE în privința trezirii interesului autorităților române până la cel mai înalt nivel, față de călugării din Muntele Athos și de bunurile inestimabile de proveniență română existente încă în acea vreme – 1974 – la chiliile și schiturile locuite de călugării români în Sfântul Munte. Fac acest lucru pentru că am fost primul și este vorba de DIE, care am semnalat importanța bogățiilor din Sf. Munte care au aparținut și aparțin României, fie că ne referim la călugării români, fie la bunurile materiale duse acolo ca ofrandă sau spre folosul românilor trăitori în lăcașurile românești. Redau totul din memorie, eu neavând la îndemână telegramele sau rapoartele transmise prin curier spre DIE sau MAE, care ar dovedi dacă ar fi nevoie și ar îmbogăți ceea ce scriu aici.

Oricum, este bine de știut și de avut în vedere atunci când se va scrie mai mult despre acțiunile și realizările Spionajului românesc în slujba țării înainte de 1990, fie că este vorba de contribuțiile în domeniul economic, tehnico-științific, informativ (cunoașterea de către autoritățile române de atunci a situației internaționale și a pozițiilor față de România, demersurile ei etc.), cât și pe linia recuperării sau păstrării în bune condițiuni a bunurilor care au aparținut și aparțin României.

---

⁴⁰ Este vorba de grupajul cu titlul „Pe urmele ambasadorului Ion Brad, securitatea ajunge la Muntele Athos.

Atât în cartea domnului Ion Brad cât și în Caietele CNSAS

(Nr 2/2009), problema "Athos" este "pusă bine" cu un singur amendament: **inițiatorul** măsurilor de trezire a interesului față de bunurile și călugării din Athos, începând cu MAE și culminând cu președintele României de atunci, Nicolae Ceaușescu, **a apărut la sesizările, documentările și propunerile DIE**; după aceea, celelalte instituții românești, în mod deosebit MAE, primind dispoziții să întocmească planuri de îmborsărire a elementului românesc și de inițiere a unor măsuri de îngrijire și valorificare a bunurilor românești care mai existau la acea dată în Munte, așa cum era metodologia în astfel de situații: sesizare de la noi și propuneri, planuri și realizare de către instituțiile oficiale. Nu intru în detalii în privința acestora întrucât nu le cunosc și nici nu am ca scop observarea lor. Am gândit, însă, că era normal ca unul care mi-am început activitatea la DIE după terminarea studiilor și mi-am încheiat-o după 37 de ani efectivi de muncă în această instituție viguroasă, puternică și capabilă de realizări care au trezit de multe ori invidia serviciilor străine care erau pe alte poziții (de prieteni – frați nu vorbesc că nu mă interesează), să dau amănunte despre o acțiune cu urmări din cele mai benefice pentru țară și Biserica Ortodoxă Română, dar mai ales pentru acei călugări ajunși mulți dintre ei în Sfântul Munte la vârsta de 10-11 ani, din diferite provincii românești.

Este întrutotul adevărat că lucrurile s-au mișcat mai rapid după ce N.Ceaușescu a sesizat (așa cum o făcea întotdeauna când era vorba de interesul național) importanța "problemei Athos" și a dat dispoziții clare pentru instituțiile statului. Documentarea șefului statului pentru vizita în Grecia s-a făcut însă pe două direcții clare – DIE și MAE, așa cum se făcea întotdeauna în asemenea situații. Și primirea celor 3 călugări români din Athos de către N.Ceaușescu cu prilejul vizitei în Grecia în perioada 26-28 martie 1976 s-a realizat la propunerea DIE, fiindu-i prezentate fișe speciale ale călugărilor întocmite de serviciul nostru. Printre cadourile înmânate șefului statului român a figurat și un portret al acestuia cioplit în lemn de către un călugăr român din Munte. Am fost prezent în Grecia, trimis în misiune înainte de vizită, în timpul și după terminarea acesteia. Însă activitățile și acțiunile DIE în Sfântul Munte au început încă din 1974, după materialele transmise de către rezidența din Atena în Centrală, urmare și a deplasării mele în Athos pe o perioadă de 10 zile, deplasare făcută cu ordin de misiune pus la punct în baza indicațiilor Centralei, de către rezidență. Era nevoie în Munte pentru ajutorarea călugărilor români, repet, în 1974 mai erau 68 de călugări, majoritatea bătrâni, de unelte agricole, alimente, îmbrăcăminte și medicamente. Cum din România era greu de trimis asemenea echipamente din cauză că aprobările instituțiilor române se obțineau greu sau nu se puteau obține, DIE a acționat prin posibilitățile de care dispunea în străinătate, în principal în Grecia. Principalul sprijin primit atunci a

venit din partea regretatului Iosif Constantin Drăgan, care dispunea în Grecia de o rețea largă de distribuire a benzinei, lubrifianților și uleiurilor pentru autoturisme și camioane sub numele de "Dragofina". Așa au ajuns la călugării români din Sfântul Munte alimente, medicamente, o barcă cu motor pentru schitul Prodomo și alte obiecte de folos fără ca ambasadorul, nici ambasada României sau MAE să aibă cunoștință și fără să existe undeva vreo evidență a acestora.

Trebuie repetat că prima sinteză despre ceea ce aflasem de la călugărul Negara a fost transmisă la DIE și una la MAE. Feed-back-ul venit de la ambele instituții a fost pozitiv, precizându-se că **problema este de interes operativ**. Acest lucru a presupus, însă, din partea rezidenței, elaborarea unui plan complex de măsuri pe linia informării, evaluării și stabilirii posibilităților operative de realizare care prevedeau analiză multiplă și aprofundată a situației operative a obiectivului (deja problema Athos devenise obiectiv DIE și ordin pentru rezidență). Trebuia insistat în privința stabilirii situației materiale și economice a lăcașurilor românești, a bunurilor existente în schiturile și chiliile românești; care era situația călugărilor ce încadrau aceste lăcașe, starea de sănătate, pregătirea canonică și spirituală, cât de mult puteau o parte dintre ei să ajute la îndeplinirea obiectivelor noastre și cum puteau fi sprijiniți pentru că, așa cum s-a constatat ulterior, aveau mare nevoie; starea clădirilor din punct de vedere istoric, material și de patrimoniu; posibilitățile de deplasare în Munte pentru realizarea acestor evaluări și a avantajelor materiale pentru România; care era persoana cea mai potrivită să facă acest lucru și stabilirea unui complex de măsuri informativ-operative de acoperire a interesului real al statului român pentru a nu trezi suspiciuni din partea autorităților elene care puteau, cu foarte mare ușurință, să împiedice realizarea tuturor obiectivelor noastre, prin simplul refuz de a acorda aprobarea de deplasare în Republica Athos a unui diplomat român. Necesitatea acestor măsuri se impunea, cu atât mai mult cu cât s-au întâmplat tocmai în acea perioadă incidente cu consulul bulgar și cu cel al Uniunii Sovietice care vizitaseră Sfântul Munte și la plecare luaseră în curierul diplomatic ce-i însoțea, icoane de valoare "descoperite" la "punctele vamale" la ieșirea din Munte.

Revenim la ceea ce afirmam mai înainte despre șansa de a mi se întâmpla un lucru (o șansă) de a sesiza Centralei un aspect din prezența românilor în exterior, care ar fi putut deveni obiectiv DIE. Aceasta s-a petrecut, cum spuneam, în timpul activității mele în calitate de consul în Grecia.

Eram deja în al patrulea an de diplomație, vorbeam curent limba greacă modernă și iată cum arătam: redau din cartea domnului Ion Brad, "Ambasador la Atena", vol.1, pag.89): "...Tânăr în jur de 30 de ani, Leon Toader părea anume născut să fie consul. Nu prea înalt, ca să nu se uite la nimeni de sus, să nu-i intimideze pe grecii mai scunzi de felul lor, vorbea clar, măsurându-și

MEMORIALISTICĂ - CONSEMĂRI

cuvintele însoțite când de un zâmbet cald, când de o inflexiune legănată. Făcuse studii de filologie conversând curent în engleză, franceză și rusă. Se descurca bine în greacă . Așa ar trebui să arate orice consul, mi-am zis. El este omul cel mai important într-o ambasadă. Mai important chiar decât ambasadorul".
(continuare în nr. viitor)

A consemnat Petru NEGHIU